NEDERDUITSE HERVORMDE KERK VAN ZUIDAFRIKA.

STAAT VAN GELDEN ontvangen en uitgegeven door de Administrateur in het jaar 1919.

	Ontvangen.	Uitgegeven.
ALG. FONDS.		
Bijdr. der Gemeenten	£227 1 6	
Verg. Reis- en Verblijfkosten		£156 10 5
Salarissen		305 0 6
Meubelen		52 15 0
Drukwerk en Kantoorbeh. ...		50 15 11
Auditie		37 16 0
Postzegels		8 19 3
Bankkosten		0 19 8
Spoorvracht		0 9 0
Nadelig Saldo	386 4 3	
	£613 5 9	£613 5 9
ALMANAK.		
Verkochte ex.	£168 4 6	
Advertenties (⅔ van 189.10.0)	142 5 0	
Drukkosten, enz.		£189 7 5
Voordelig Saldo		121 2 1
	£310 9 6	£310 9 6
DIVERSE REK.		
Z.S.Roosters	£30 5 0	£55 11 8
Vormen	1 3 0	1 7 6
Wetten	3 4 0	
Notulen	0 2 0	
HUISHUUR Ds. Goddefroy	£34 12 3	£86 13 4
DIV. ONTVANGSTEN.		
Studiefonds, bet. Johburg ...	£25 11 6	
Kerkbode, Johburg	16 5 0	
B. & D. O. A., Johburg	2 0 0	
Terugbet. Gem. Heidelberg ...	50 0 0	
Bet. Gem. Chrissiesmeer (niet gesp.)	30 12 0	
	£124 8 6	
HERVORMER.		
Intekening	£185 10 10	
Advertenties	46 17 6	
Drukosten, enz.		194 14 7
Saldo		37 13 9
	£232 8 4	£232 8 4
WEDUWFONDS.		
Bijdr. van Gemeenten	£797 1 8	
Bijdr. van Predikanten	105 0 0	
Interest	253 7 6	
Pensioenen		£594 4 2
Div. onkosten		8 4 3
Saldo		553 0 9
	£1155 9 2	£1155 9 2
VERBANDEN.		
Afgelost	£1050 0 0	
Uitgezet		£310 0 0
THEOL. KWEEKSCHOOL.		
Saldo in kas bij de Alg. Kass.	£61 7 0	
Saldo in kas bij Kass. Kur. ...	311 4 4	
Bijdr. der Gem.	801 11 7	
Salarissen		£650 0 0
Voorschot aan Stud.	364 16 0	
Assurantie-premies		31 7 6
Auditie		6 6 0
Reiskosten		34 2 0
Kantoor-uitgaven		6 14 6
Saldo		80 16 11
	£1174 2 11	£1174 2 11
BEH. STUD. FONDS.		
Saldo in kas	£52 3 2	
Bijdr. der Gem.	93 13 11	
Bet. aan S.		£67 10 0
B.		33 0 0
V.		15 0 0
Saldo		30 7 1
	£145 17 1	£145 17 1

AANHANGSEL.

LIJST VAN VERBANDEN.

C. A. P. @ 6%	£400 0 0	
A. H. M. @ 8%	400 0 0	
S. H. @ 7%	350 0 0	
F. G. P. P. @ 6%	500 0 0	(sinds
P. C. C. @ 6%	300 0 0	afgelost)
Gem. O. @ 6%	850 0 0	
Mevr. L. P. F. @ 7%	350 0 0	
C. C. H. S. @ 7%	250 0 0	
F. L. T. @ 6%	60 0 0	
	£3460 0 0	

H. J. L. TH. ROORDA,
Administrateur.

OOM SAREL'S FONDS.

Verantwoord in Februari	£403 11 6
Marthje Viljoen	0 2 6
Broeder Möller	0 10 0
Lijst Br. J. H. Vorster	6 12 6
Br. J. H. Vorster	1 10 0
Mevr. J. H. Bester Visage	1 10 0
Mnr. Bennie Engelbrecht...	1 0 0
Mevr. B. Engelbrecht	1 0 0
Mej. Leenie de Jager	0 2 6
Mnr. F. P. Vorster	0 10 0
Mnr. J. P Bezuidenhout	0 10 0
Mnr. B. Jordaan	0 10 0
	£410 14 6

Marthje Viljoen is dankbaar voor de mooie regen, die het veld goed maakte zonder schade te doen aan het vee, en stuurt daarom 2s. 6d. Is dat niet lief. Banje dankie.

Br. J. H. Vorsters lijst had reeds vroeger moeten verantwoord zijn (in December, maar is door Oom Sarel verlegd.) Oom vraagt Br. Vorster en ook Br. D. J. Prinsloo, die het geld stuurde, ekskuus voor dit verzuim, en dankt de gevers hartelik.

OOM SAREL.

GRAFMONUMENT Ds. VAN DER HOFF.

Reeds verantwoord	£41 5 2
Gemeente Chrissiesmeer	2 10 6
	£43 5 8

Sedert 1 December 1919 is er niets ingekomen dan dit kleine bedrag. Is deze zaak vergeten door gemeenten-leraars en kerkeraden. Wij hopen dt bij gelegenheid van de nu komende Nachtmalen dat men er om wil denken.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM,
Heidelberg.

ADVERTENTIEN.

Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.

Familieberichten **6d.** per regel.

Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan

de heer H. J. L. Th. ROORDA,
P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 10. PRETORIA, 15 APRIL 1920. JAARGANG XI.

GOEIE VRIJDAG.

Voorsang: Gesang 124 : 1, 3. Lezen: Mattheus 27 : 32—36. Middesang: Gesang 129 : 3, 4. Slotsang: Gesang 127 : 1,5.

Kom broeder, kom suster, laat ons vir een paar oomblikke nadenk oor Goeie Vrijdag en oor wat daar op die dag plaasgevind het. Die dag is vir die bewussijn van die kristen so betekenisvol. Wat daar op die gedenkwaardige dag gebeur het is vir die kristen so groot, so verhewe, so vol majesteit, dat hij sig bij die oordenke daarvan meer geneig voel om in sprakelose aanbidding neer te sink voor sij God dan om daaroor te spreek en te skrijf. En waar ik dit nou tog waag om die een en ander te skrijf oor die grote dag, daar doen ik dit met een gevoel van skroom. Ik het minder skroom om te skrijf oor hoe die Heer die aarde en al wat daarop is gemaak het, dan om te skrijf oor wat daar op Goeie Vrijdag op Golgotha gebeur het. En hoekom, sal meer dan een misskien vra, skroom U dan so om na Golgotha toe te gaan en te sien, wat daar op Goeie Vrijdag gebeur het ? Die leser sal sê, ons behoor op Goeie Vrijdag in die gees na Golgotha toe te gaan met grote vreugde in die hart. Ja, mij leser, dit doen ik; als ik in gedagte op reis gaan daarheen, dan begin mij hart al vinniger en vinniger te klop, en hoe nader ik kom aan die heuwel daar buite Jerusalem, hoe groter word mij vreugde en mij blijdskap. Maar tog, al is mij hart vol vreugde, vol lof en aanbidding, dan is daar tog een stem hier binne, die mij waarskuw en mij sag toefluister: wees versigtig, reisiger, want op Goeie Vrijdag sal U daar op Golgotha ook sien, wat U met angs en siddering sal vervul. Ons praat so gemakkelik oor Goeie Vrijdag sonder diep en ernstig na te denk oor wat daar op die dag gebeur het. Die swartste, die donkerste, die akeligste dag, wat die wereld ooit aanskouw het; die dag, waarop die son sig het verberg, sig als 't ware geskaam het vir die skande en die gruweldade van die mens, die dag dra die naam van een g o e i e d a g. Is dit nie goddeloos van die mense? Het die mens waarlik so weinig eerbied en vrees vir sij God, dat hij die dag, waarop die hart van die Hemelse Vader als 't ware deurboor werd, en waarop die grote en geliefde Soon van die Vader aan die vloekhout het gesterf, dat hij die dag een g o e i e d a g noem? Ja, dat die dag vir hom een Feesdag is? Nee, mij broeder en suster, dit is nie omdat die mens met sij God spot nie, en dat hij nie vrees en eerbied vir sij God het nie, dat hij die dag, waarop die Heere Jesus aan die vloekhout het gesterf, een Feesdag noem; maar dit is die diepe besef van God als een heilige God en een God van liefde, die ons die dag doen beskouw als een Feesdag. Maar om dit te verstaan moet ik U twee persone voor die gees roep daar op Golgothas heuwel. En als God uw oog dan open om die twee persone te sien, dan sal U verstaan, waarom ik met een gevoel van skroom op Goeie Vrijdag na Golgotha toe gaan, en waarom die dag vir ons ook een Feesdag is.

Wie is die twee persone die ons op Goeie Vrijdag daar op die heuwel buite Jerusalem moet sien? Die een persoon is die mens, en die ander persoon is God. Laat ons eers trag om die mens te sien. Ik bedoel nou nie die een of ander mens daar te sien nie, bijvoorbeeld Maria of Johannes of Petrus of die hoofman oor honderd, maar ik bedoel die mens in die algemeen.

Op Goeie Vrijdag dan sien ons daar op Golgotha die mens soals hij waarlik is, nie soals hij dink dat hij is nie. Ons sien die mens op die dag daar soals God hem sien. Golgothas kruis verkondig ons

moet vlammende letters wat God van die mens dink en wat sij oordeel is oor die mens. Ons sien die mens daar in sij ware gedaante. Ons sien hom daar in sij diepe ontaarding, in sij naaktheid en blindheid. Als ons ons op Goeie Vrijdag verdiep in die beskouwing van die lewe van die mens, dan rijs daar voor die oog van onse gees één vreeslike een afskuwelike beeld; een beeld wat ons weersin inboesem; een beeld, wat ons doen dink aan al wat akelig ,al wat onrein, onedel, onheilig is. Ons sien die mens op die dag so laag gesink, dat hij sonder blikke of blose besig is die hart van sij Hemelse Vader te deurboor, en die Heiland van die wereld te vermoor.

Mij broeder, mij suster, moenie nou dink aan Pilatus, of aan die Romeinse soldate, of aan die Joodse volk nie, maar slaan uw oog na binne, daal af in uw eie siel; want dit is nie daardie mense alleen, die daar so uitsien, soals ik hier bowe het beskrijf nie, maar U en ik, ons sien daar net so uit. Was die val, die ontaarding van die mens nie dan, was daar nie so een dag als Goeie Vrijdag in die geskiedenis bekend nie. Was die mens deur sij diepe, diepe val nie hopeloos bedorwe nie; was hij nie deur sij diepe val één stuk sonde, onreinheid, onheiligheid geword nie, dan was die grote, weergalose lijde van die Soon van God aan die vloekhout nie nodig nie. Maar die grootheid, die vreselikheid, die akeligheid van onse sonde, ellende en onse diepe val het die onuitsprekelike lijde van Jesus veroorsaak. Verstaan U nou, mijn hoorder, waarom ik huiwer om na Golgotha toe te gaan op Goeie Vrijdag? Omdat ik daar so een akelig, so een afskuwelik beeld sien van die mens. Maar dit is nodig, want die mens moet homself eers sien soals hij is in al sij sonde en ellende, in al sij diepe val en ontaarding, voor hij sal begin te verlang en te vra na sij God.

Maar laat ons nie alleen ons oog laat val op die mens, soals ons hom op Goeie Vrijdag daar op Golgotha sien, maar laat ons ook die oog laat vol op die ander persoon, die ons ook op die dag daar sien. Die persoon is, soals ik gesê het, God.

Op Goeie Vrijdag dan sien ons daar op Golgotha ook onse God soals Hij is.

Van die kant van die mens beskouw is Goeie Vrijdag die donkerste en akeligste dag, wat die wêreld ooit aanskouw het, maar van die kant van God beskouw is Goeie Vrijdag die grootste, die skoonste, die heerlikste, die beste dag waarvan ooit in die wêreld is gehoor. Als ons aan onse God dink, dan is Goeie Vrijdag een dag van lig, van sonneskijn, een dag van geluk, van saligheid en redding. Want op die dag het Gods liefde haar toppunt bereik; op die dag het God in die diepste sin van die woord Sij vaderhart aan ons geopenbaar. Daarom, als ons op Goeie Vrijdag aan onse God dink, dan rijs daar voor die oog van onse gees 'n beeld so skoon, so verhewe, so heerlik, so majesteitelik; dan rijs daar voor die oog van onse gees een skoon beeld van grootheid, wijsheid, heiligheid, liefde. Want was God nie groot, en wijs en heilig; was Hij nie liefde nie, dan was daar die smartelike lijde van die Heere Jesus nie nodig. Als God nie liefde was nie, dan sou Hij die mens aan sigself oorgelaat het; Hij sou sig daar nie so laag neergebuig het en so diep verneder het nie. Maar omdat Hij die Heilige en die Liefdevolle is; daarom het Hij sig verneder tot op die allerlaagste trap van vernedering om die skandelikste dood, die dood aan die vloekhout te sterf.

Mij broeder, mij suster, wanneer U uw Verlosser daar aan die vloekhout sien hang, sien U dan dat dit die grootheid en die swaarheid van uw sonde is, wat aan die ene kant die oorsaak is, dat uw Heiland daar aan die vloekhout hang. Laat skaamte dan uw aangesig bedek, en val in diep berouw neer voor uw God en bid met die tollenaar: O God, wees mij arme sondaar genadig!

Maar,—mij hoorder, moenie in wanhoop wegsink nie, wanneer U die grootheid, die grootheid van uw sonde, en die akeligheid en diepte van uw val sien in die lig van Golgothas kruis. Als U uself gesien het, keer dan in stilte uw oog af van uself en vestig uw oog op God. Dan sal U uw God sien staan met ope arme, en U toeroep: Staan op uit die poel van sonde en wanhoop, en soek mij aangesig op, want Mij liefde so groot en so heilig, het 'n weg gevind om U te red als een vuurbrand uit die vuur. Staan op uit die vuile poel, en sien op Golgothas kruis, waar die son der liefde skijn in al sij glans en heerlikheid en majesteit, en jubel saam met die digter van Gesang 127:—

Kom knielen wij voor Jezus samen,
Met vrolik uitzicht op ons lot,
Het is volbracht, ja, amen,
Het is voor ons volbracht bij God.—Amen.

Makwassie. S. J. STRIJDOM.

VOOR WELKE ZONDE?

Christus heeft zich niet gegeven voor gedroomde of geschilderde zonden, maar voor waarachtige; niet bloot voor kleine en geringe, maar ook voor bij uitstek grote en grove; niet voor een of twee, maar voor alle; niet voor overwonnene en uitgedelgde, maar voor overwonnene en sterke, geweldige zonden. (M. Luther).

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, April 1920.

Waarde Neef!

In Psalm 91 lees ik: "Wij vliegen daarhenen," en dat is de ondervinding van elk mens, vooral als hij wat ouder begint te worden. Het schijnt zo kort geleden te zijn, dat wij Kerstfeest vierden, en las ge nu deze brief leest, is zelfs het Paasfeest alweer voorbij. Ook onze zomer is weer weggevlogen, het najaar gekomen, en bloem en gras en boom en struik vertonen als elk jaar een pracht van donker groene en gele kleuren, die de schoonheid van Zuidafrika's landschap heerlik doet uitkomen. Voor wie ogen heeft om te zien heeft elke tijd van het jaar zijn pracht en verkondigt de lof des Heeren.

Nu de zomer voorbij is en de winter met zijn lange avonden nabij komt, doet elk denkend mens bij zichzelf de vraag: hoe moeten wij nu die lange avonden doorbrengen?

Het antwoord is natuurlik zeer verschillend naar dat de mens zijn gedachten heeft over het doorbrengen van zijn tijd.

Er zijn mensen, die de lange winteravonden erg vervelend vinden. Om nu aan die verveling te ontkomen en ook aan de koude van de nachtlucht, vooral op ons Hogeveld, gaat men dan maar slapen, want, zegt men, wat kan een mens anders doen?

Weer anderen die een vrij gerieflik huis hebben, brengen de avond door met wat muziek maken, als men muziek heeft, of kaartspelen; enkele mensen lezen een of ander prullerig boekje.

In de dorpen zoekt men de verveling te verdrijven door uitgaan; men kuiert één avond bij de een, één avond bij de ander, of wacht op mensen, gezelst wat, de mannen roken, sommige vrouwen hebben 'n handwerkje, en na wat tee gedronken te hebben, gaan ze slapen. Anderen gaan naar een theater, een bioskoop, organiseren een gezellige avond, geven een danspartij, en als dan de klok één of twee uur slaat, zeggen ze: " 't is laat, kom ons loop en soek ons bed."

Dat velen, die op zulke wijzen hun avonden doorbrengen, zich vervelen, verwondert mij niet; dat ze blij zijn als de winter voorbij is, verwondert me nog minder; maar dat een mens zo kan leven, of denken dat hij leeft en geen ander middel zoekt om de tijd door te brengen, dat verwondert mij het meest. Zulk leven is geen leven voor een redelik en denkend wezen.

Nu heeft uw oom dikwels er over nagedacht of er niet een middel kan worden gevonden om de winteravonden beter en nuttiger door te brengen. Zal ik U schrijven hoe ik dit doe? Misschien weet ge het wel, misschien ook niet, omdat ik als gij of nichtje komt kuieren, ook de avond met U doorbreng met gezelsen over allerlei dingen. Toch schrijf ik U eens iets er van, misschien zijn er hier of daar vrienden die mijn voorbeeld volgen willen. Toen ik jong was, heb ik in die lange winteravonden mijn kinderen geleerd, en tante heeft haar dochters allerlei nuttige dingen onderwezen, zoals klerenmaken. Later, toen de kinders groot waren, hebben wij samengewerkt en ook de kinderen het een of ander laten doen. Het was toen nog de tijd, dat de schoolmeesters schaars waren; schoenen bijna onbekoombaar, zodat we zelf veldschoenen moesten maken, en kleren te duur en te slecht, zodat de oude moeders ook die zelf maakten. We waren wel niet altijd naar de mode gekleed, maar we hadden geen koude voeten, en ook geen open kleren, maar waren van ons hoofd tot onze voeten goed gedekt. Dat is nu niet meer nodig, zegt ge, want we hebben nu de britse konnektie, die ons al die dingen aanbrengt; duur, zeker, maar de mielies is ook duur, meel ook, en boter en melk niet minder; er zijn nu overal scholen waar de zeuns leren timmeren en de dochters handwerkjes.

Ik geef dat toe, maar nu vraag ik U, Willem, wat helpt het, dat die zeuns hebben leren omgaan met schaaf en zaag en bijtel en winkelhaak, en hamer en spijkers, en schroeven en schroefdraaiers? Dit is nu wel een mooi ding, maar wat hebben ze er aan? Ik hoor ook, dat onze dochters op school leren rokken knippen en ondergoed, ja zelfs een lap zetten op een gescheurd kleed, maar wat helpt dat, als men liever ongeschikt en half-sleten huisraad koopt, dat van zulk hout is gemaakt, dat al dat goed krimpt en scheurt en barst, en de dochters naar vriend koelie gaan om daar uitlandse rokken en bloesen en kousen en lintjes en strikjes te kopen, en zo hun geld vermorsen in schaamteloze kleeding?

* * *

Uw oom heeft in zijn huis een klok, die elk uur slaat; dan gaat een deurtje open, en een vogeltje komt te voorschijn en roept "koekoek, koekoek," tot twaalfmaal als het twaalf uur is. Die klok is ook uit het buitenland ingevoerd, dat weet ik, maar wat ik ook weet, is dat deze soort horlogies in zeker deel van Duitsland gemaakt zijn, vroeger ten minste, in de winteravonden. Wat zegt dit? Dat

men daar weet, om zijn winteravonden goed en nuttig door te brengen.

Ik heb enige dagen geleden in de koeranten gelezen, dat de Eerste Minister van het, volgens o n z e Eerste Minister, zo grote en machtige Engeland heeft gezegd: om door de slechte tijden heen te komen moet er meer voortgebracht worden en minder gepraat en plezier gemaakt. Ik geloof wel, dat die slim geleerde Eerste Minister recht is, maar het schijnt, dat men in Europa niet veel naar hem luistert. Daar toch wil men al meer verdienen, al minder werken, slechts 44 uur per week, en gevolg daarvan is, dat naar andere slimme mense nzeggen: Europa bankrot gaat. Maar uw oom weet dat niet.

Maar wat uw oom wel weet is dit, dat wij in Zuidafrika onze winteravonden wel wat beter konden gebruiken, dan zouden we zeker niet zo veel behoeven te spreken over dure tijden. Laat me eens iets noemen. De ouders klagen dat de kinders met dat lopen naar school hun schoenen zo vernielen. Dat zal wel zo wezen, want toen oom zijn kinders jong waren, hebben ze ook heel wat vernield. Maar dan heeft oom ze in de avond bij kaarslicht verzoold. Kan dat nu niet meer? Maar het leer is zo duur. Zeker, ook dat is waar! Maar dat leer komt van beestvellen en waarom zijn wij nu zo dwaas, om onze vellen en onze looibast naar het buitenland te verkopen, om dan duur leer weer te kopen? Heeft uw oom niet zelf een beestvel gehad waarvan hij leer looide om daarvan schoenen te maken? Ja maar, veldschoenen zijn uit de mode, en onze kinders willen nu allemaal blinkstevels hebben naar school, omdat anders de meester praat en de schoolmaats spotten. Wel, neef, als nu eens al de ouders van een school hun kinders met veldschoenen daarheen stuurden, dan kon de meester maar praten, want dan was de mode op school: veldschoenen.

Uw oom acht het niet nodig, dat wij in Zuidafrika de modes van het grote en machtige Engeland volgen; we zijn daarvoor nog te klein en te arm. Laat ons onze eigene modes volgen. Wanneer wij allen willen nadoen, wat dat grote Engeland gedaan heeft, en doet, en voortgaat te doen, dan gaan wij ook zeker bankroet.

* * *

Maar ik zie in mijn gedachten dat ge een spottend gezicht zet, en ik hoor uw lieve vrouw zeggen, neen maar, oom Sarel is nu toch mal. Hij wordt oud!

Dat oom oud wordt, weet hij, maar als gij denkt dat hij mal wordt, dan zijn er wel meer malle mensen geweest. Willen wij ons voor ondergang bewaren, dan moeten wij meer werken en minder aan ons gemak denken en aan ons plezier. Dit moet van ons huis uit beginnen. Wij moeten onze kinders door ons voorbeeld leren werken. Ja meer, wij moeten het opkomend geslacht leren, dat niet in het voldoen aan allerlei begeerten, maar in het in toom houden van onze vleselike lusten de toekomst van ons volk ligt.

Ons huisgezin, ons huiselik leven moet worden hervormd; daarin ligt de kiem van een betere toekomst.

Van harte hoop ik, dat het U welgaat met uw vrouw en uw kinderen.

Als altijd, uw oom

SAREL.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. C. R. Röhm heeft bedankt voor Pietersburg.

Ds. J. J. Kuhn is beroepen te Ventersdorp.

Ds. C. W. du Toit is uit Kaapland komen kuieren naar Potchefstroom en heeft Ds. Vermooten met Nachtmaal daar geholpen. Onze oude vader zag er fris uit en heeft zeker het hart der gelovigen verblijd en de gemeente gesticht.

Wij vernemen dat Ds. J. J. Prinsloo in het laatst der vorige maand ziek was aan de griep. Gode zij dank, dat hij hersteld is. De dokter heeft hem sterk aangeraden zijn voorgenomen reis naar Humpata te ondernemen, wat zijn gezondheid goed zal doen. Z.Eerw. gaat half April met mevr. Prinsloo op reis. De Heere geleide en beware hen en brenge ze gezond terug.

ARMENZORG.

Wij komen nu tot de zo gewichtige vraag: Maar wie moet dit doen? Ons antwoord is: de k e r k, die als instituut van het Koninkrijk Gods op aarde niet alleen liefde moet prediken, maar ook beoefenen en gelijk zij zielereddend optreedt, ook mensen redden moet die in de maalstroom van het maatschappelike leven verloren gaan. Als zij dat echter doen moet, kan dit werk niet aan iedereen worden opgedragen; het moet worden gedaan door de diakens, krachtens de instelling van dit ambt. Hand. VI.: 1—6.

Vroeger reeds heb ik opgemerkt, dat de kerk haar roeping in deze heeft verzaakt, dat alleen de

Gereformeerde Kerken dit ambt enigszins in ere hebben gebracht. Maar nu is het, altans onder ons, weer in vernedering gekomen. Wanneer er nu armoede in de gemeente is, dan klopt men eerst aan bij de leraar, die meestal gevraagd wordt om een kollekte-lijst. Zijn er weduwen te verzorgen, dan wordt in kerkeraadsvergaderingen haar een aalmoes toegekend; voor wezen wordt niets gedaan. Maar armenzorg is evenmin als geld kollekteren voor de uitgaven der gemeente het werk der leraren. In Handelingen VI wordt geleerd: "wij, de discipelen, zullen volharden in het gebed en in de bediening des Woords. De diakenen zullen de tafelen dienen, zorgen voor de armen."

Er is niets dat de bediening des Woords door de leraren zo benadeelt dan dit zorgen voor de geldzaken. Niet alleen neemt het veel weg van hun tijd, maar het brengt hen in minachting bij rijken en armen. Zij worden geschuwd als bedelaars door de rijken, gewantrouwd door de armen, wanneer zij niet genoeg geven.

Prof. van Oosterzee in zijn "Practische Theologie" zegt: Waar de herderlike bezoeker de woningen der armoede binnentreedt, blijve hij zorgen, dat zijn bezoek een uitsluitend geestelik karakter behoudt. Zodra onvoorzichtig de taak van herder en aalmoezenier (uitdeler van giften) wordt verward, is het einde licht te voorzien. Stoffelike hulp kan op andere wijze, maar moet niet bij deze gelegenheid toebedeeld worden.

Ook de beroemde Schotsche predikant Chalmers verklaart, dat zijn geestelike invloed groter werd sedert hij met stoffelike hulp zich niet meer inliet. **Wij zijn van oordeel, dat geen zorg voor de stoffelike belangen der armen of der gemeente op de schouders der leraren mag worden gelegd.**

Terwijl ik bezig ben met deze studie, lees ik in een amerikaans godgeleerd tijdschrift, dat een zekere leraar, Dr. Edgar de Witt Jones, Bloomington, Illinois, aan zijn gemeente heeft medegedeeld, dat hij al zijn verbindingen met maatschappelike verenigingen breekt om zich geheel alleen te kunnen geven aan zijn geestelik werk. Hij acht het onmogelik zijn leraarsambt goed te vervullen en dan ook nog tijd te kunnen geven aan andere gezelschappen.

Wanneer een leraar ook armenzorger moet zijn, lijdt zijn werk als verzorger der zielen grote schade.

Evenmin is het 't werk der ouderlingen om als armenverzorgers op te treden. Ook deze mannen hebben genoeg te doen om de gemeente wel te regeren, de tucht te handhaven en toezicht te houden op het leven en de wandel van hun gemeenteleden en hun mede-broeders en de leraren.

Men zal beweren, dat de diakenen dit werk niet kunnen doen, omdat zij te veel gebruikt worden voor het verzorgen der finansiële belangen der gemeente. Dit is volkomen waar, doch daarom moet ook hun werk worden verdeeld, en hoe eer dit geschieden kan te beter. In dat opzicht moet er in de kerken van Zuidafrika een radikale verandering komen. Zij, altans de hollandssprekenden, beroemen zich de Gereformeerde geloofsbelijdenis hoog te houden. Laten zij dat dan ook doen in de praktijk der armenzorg.

De zorg voor de stoffelike belangen der kerk moet aan een afzonderlike kommissie, gekozen uit en door de gemeente, worden overgedragen onder toezicht van de kerkeraad. Armenzorg en zorg voor de stoffelike belangen der kerk moeten worden gescheiden. Armenzorg is een plicht der liefde—zorg voor de gemeente is een plicht der wet waaronder elk lid der gemeente moet buigen.

(Zie ook Dr. du Toit: Van het ambt der Ouderlingen en Diakenen, bladz. 102—130.)

Maar hoe moeten nu de diakenen voor de armen zorgen?

Wij hebben getracht in ons vorig stuk in het Maartnummer aan te wijzen, dat de armen niet geholpen worden met aalmoezen, maar dat wij moeten zoeken ze op te heffen uit hun ellende. Wanneer evenwel het volstrekt nodig is om in hun behoeften te voorzien door aalmoezen, door voedsel of kleding te verschaffen, dan is der diakenen roeping voor elk geval de hulp in te roepen van hun naaste omgeving; dit zelf te doen en niet door aan de armen kollekte-lijsten te geven. Dat de diakenen eerst in hun buurt hulp zoeken is van groot belang, omdat men daar de hulpbehoeverden kent en daarom in de regel ook meer medelijden met hen heeft. Vooral is dit het geval, wanneer de nood niet aan eigen schuld der behoeftigen is toe te schrijven. Maar hulp verlenen op die wijze mag slechts uitzondering blijven.

Waar hulp nodig is moet in de allereerste plaats de familie van de arme worden aangesproken. Deze moet worden overtuigd van de nood, maar ook van de plicht om te helpen. Maatregelen moeten worden uitgedacht om door werkverschaffing, of voorschotten, of door het te bewerken geven van grond, met beesten en werktuigen aan de rijkeren toebehorend, de nood weg te nemen.

Is de familie zelf ook te arm om dit te doen, dan wordt het nodig de rijkere buren te hulp te

roepen, opdat deze op die manier de ellende zoeken te verzachten.

Vooral echter moet men er op werken, dat de mensen elkander leren helpen. In de regel, b.v. bij ernstige ziekte, wordt dit buiten op de plaatsen meestal gedaan, ofschoon vooral in de maanden Oktober en November 1918, veel bewijs is geleverd, dat velen uit vrees voor eigen leven, de kranken eenvoudig aan hun lot hebben overgelaten. Maar hier is het nodig dat het vooral in de steden lere, dat het bezoeken en helpen der kranken en verzorgen der armen plicht is der christelike liefde. Matth. 25 : 31—46.

Op die onderlinge hulp moet meer en meer worden aangedrongen en dat niet alleen omdat dit plicht is, maar vooral om dat de arme en de ellendige hun mede-lijdenden en verarmde natuurgenoten beter verstaan en kennen. Uit mijn ambtsleven is menig feit bekend hoe goed en liefderijk, al was het soms onverstandig, de ene arme door de andere geholpen werd.

Maar bovenal moet de arme worden opgewekt tot zelf-help. 't Is een geheel verkeerde gewoonte bij velen om de armen te beklagen en hen daardoor alle moed en kracht te ontnemen. Veel beter is ze op te wekken, aan te sporen, goede raad te geven ,opdat zij zichzelf leren kennen en hunne krachten in het werk stellen om weer boven water te komen. Vele armen, vele door tegenspoed neergedrukten kennen hun eigen kracht niet, of hebben het vertrouwen op eigen inzicht en vermogen verloren en zakken daardoor dieper weg in hun ellende.

* * *

Uit wat wij gezegd hebben blijkt dat wij het ambt der diakenen zeer hoog stellen. Niet minder dan de leraren moeten ook zij kunnen zeggen: de liefde tot Christus dringt ons. Indien deze liefde hen niet dringt tot liefde voor armen, laat hen dan dit zware, tijdrovende en dikwijls ondankbare ambt niet op zich nemen. Bij de verkiezing van de diakenen wordt lang niet genoeg gelet op dit grote vereiste, dat zij een warm hart hebben voor hun verarmde broeder en zuster, omdat zij die barmhartigheid hebben verkregen van de Heer. Allerlei bijzaken komen te veel in aanmerking bij die keuze: famliliebetrekking, zucht naar een werkje dat aanzien geeft, soms helaas ook politieke of kerkelike partijschappen zijn redenen, waarom men iemand als diaken kiest.

Wie zich van God niet geroepen voelt begere dit werk niet, bedanke als hij soms gekozen mocht worden. Vooral moet een diaken bezitten de grote deugd van geduld.

Er is zoveel wat hem ongeduldig kan maken. Vele armen zijn zo verbazend eigenzinnig, lui, ondankbaar, voor goede raad onvatbaar; velen zijn eenmaal nu zo vastgeroest in hun armoede en ellendig bestaan, dat zij niet geholpen willen worden; hun ellende, hun vuilheid, hun ledigheid is tot een tweede natuur hen geworden. Ook de houding der rijken wekt soms zoveel ongeduld op. Deze lieden, die door Gods goedheid geen armoede kennen, hebben meestal, om van de plicht der hulpvaardigheid ontslagen te worden, zoveel aanmerking te maken op hun verarmde medemensen. Het kost zoveel moeite hun beurs open te krijgen, hun hand tot hulp te doen uitsteken, hun hart met liefde te vervullen. Omdat ze geen armoede en ellende kennen hebben ze ook geen gevoel voor die noden.

Zij moeten dus met veel geduld en zachtmoedigheid worden behandeld; door hun scherp veroordelen van de arme late een diaken zich niet de moed ontnemen. Een deel van hun ambt is ook: de aalmoezen en de goederen de armen gegeven naarstig (d.i. vlijtig) te verzamelen, en dit eist volhardend geduld.

Edoch, dit alles kan verkregen worden wanneer de diaken zich steeds voor ogen houdt, dat alleen Christus liefde, die zich voor ondankbaren en onhandelbaren ook in de kruisdood gaf, hem kan aansporen om in deze te doen wat de Apostel Jacobus noemt:

"De zuivere en onbevlekte godsdienst voor God en de Vader is deze: wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking en zichzelf onbesmet bewaren van de wereld."

V. B.

ONS GEZANGBOEK.—III.

Gelijk aan Gezang 21 een stuk levensgeschiedenis en levenservaring van J. van Lodensteyn (zie Almanak van 1920) is verbonden, zo is ook Gezang 17, naar de overlevering wil, ontstaan in een tijd van moeite en kommer van de dichter George Neumark.

Dit lied is ook een vertaling en omwerking van deze duitse dichter, die 26 Maart 1621 te Langensalza in Saksen geboren, te Weimar de 18de Juli 1681 gestorven, als jongeling zeer moeilike dagen doorbracht. Nadat hij zijn schooljaren voleindigd had, ging hij naar Koningsbergen om daar Dach te horen, maar had op die reis aan grote ontberingen het hoofd te bieden. Het schijnt, dat hij

in 1640 of '41 nabij Kiel zo in armoede was, dat hi jzijn geliefkoosd muziekinstrument, een viool, moest verpanden om enig geld voor voedsel in handen te krijgen. Juist toen hij dit wilde wegbrengen werd hem een goed betalende betrekking bij de Zweedse gezant aangeboden en nu uit de nood gered dichtte hij dit lied:

Wie maar den goeden God laat zorgen
En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
Is bij Hem veilig en geborgen,
Dien redt Hij Godlijk wonderbaar;
Wie op den hoogen God vertrouwt
Heeft zeker op geen zand gebouwd.

waarbij hij zelf ook de muziek maakte.

Het schijnt overigens dat Neumark geen bijzonder groot dichter is geweest. Zijn rijmelarij was droog en zonder gevoel, meer vrucht van koel berekenend verstand dan van innig godsdienstig leven. Sommige van zijn geestelike liederen maken daarop echter een zeer gunstige uitzondering.

Dit is het geval met Gezang 17, waaruit een innig diep besef van Gods zorg voor Zijn kinderen spreekt. Geen wonder, dat het van velen in Duitsland en ook in Nederland een lievelingslied is; ook meen ik dat het bij de Voortrekkers veel gezongen werd en in grote waarde werd gehouden.

Wilden wij het nagaan en vergelijken met Bijbelteksten, dan vinden we in vers 1 een toespeling op het woord des Heilands uit de Bergpredikaties, Matth. 7 : 26, waar Hij zegt, in aansluiting aan Ezechiël 13, die ook spreekt van hen die niet op God vertrouwen, als van mensen die op zand (drijfzand) hun huis bouwen of met loze kalk pleisteren. Vers 2 doet denken aan Matth. 6 : 25, "wees niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten en wat gij drinken zult," en vers 3 aan Matth. 6 : 32: "Uw Hemelse Vader weet wat gij behoeft." Dan is vers 4 een herinnering aan Psalm 37, waar ook de gedachte wordt uitgesproken, dat voorspoed niet altijd bewijs is, dat we Gods kinderen zijn, daar Hij alleen weet wat goed is voor hen, te meer, daar de Heer rijk maakt en arm. 1 Samuel 2 : 7, gelijk ook Hannah reeds had gezongen uit kracht harer eigen levenservaring. Eindelik wordt in vers 6 de mens opgewekt tot geduld en lijdzaamheid, omdat de Heer de zijnen niet verlaat, al schijnt soms ook het pad zwaar en de nacht donker.

Dat zulke innig gevoelde liederen weerklank vinden in de harten van Gods kinderen, ten allen tijde en in alle omstandigheden, is begrijpelik. Neumarks woorden kunnen vooral in deze dagen gezongen worden, nu alles zo donker rondom ons is. Maar laat het dan ook waar zijn; laten wij onze plicht doen: God zal het maken, of zoals een tijdgenoot van deze beproefde maar volhardende christen zong:

Maar zoo uw trouw mag blijken,
Zo gij Gods wil betracht,
Dan doet Hij d'onspoed wijken,
Ligt als gij 't minst verwacht.
Hij zal uw hart bevrijden
Van d'opgelegden last;
Houdt gij slechts onder 't lijden
Aan God en godsvrucht vast.

(Paul Gerhard.)

Wij geven hieronder nog een vertaling van een duits lied, dat met Gezang 17 zeer veel overeenkomst heeft. Het wordt toegeschreven aan Samuel Rodigart, gest. 1708, is vertaald door een Nederlandse dame, Petronella Moens, die op haar 4de jaar blind was geworden en velerlei stichtelike werken en liederen heeft geschreven. Van Koning Frederik Wilhelm III. van Pruissen was het 't lievelingslied. Het luidt als volgt:

Wat God doet, dat is welgedaan;
Zijn wil is wijs en heilig.
'k Zal aan Zijn hand vertrouwend gaan,
Die hand geleidt mij veilig;
In nood is mij
Zijn trouw nabij;
Ja, Hij de Heer der Heeren,
Blijft eeuwig wijs regeren.

Wat God doet, dat is welgedaan;
Zijn woord eist mijn vertrouwen.
Hij leidt mij op de rechte baan:
'k Mag daar zijn liefd' aanschouwen.
Hij geeft mij kracht,
Zijn hulp, Zijn macht
Redt mij uit smart en banden,
Mijn lot rust in zijn handen.

Wat God doet, dat is welgedaan;
Hij luistert naar mijn klachten;
Zou mij Zijn liefde gadeslaan,
En ik Zijn hulp niet wachten?
God kent mijn hart,
Geen ramp, mijn smart,
Is ooit voor Hem verborgen,
Hij zal als Vader zorgen.

Wat God doet, dat is welgedaan;
Dat blijft de vreugd mijns levens;
God plant wel doornen op mijn paan,
Maar strooit daar rozen nevens:
Met smart paart God
Vaak rein genot:
Zijn vaderlik' ontferming
Blijft eeuwig mijn bescherming.

Wat God doet, dat is welgedaan;
Nooit zal de moed m' ontzinken.
Biedt Hij de lijdenskelk mij aan,
'k Zal die gewillig drinken.
God, wijs en goed,
Mengt zuur en zoet,
Naarmate wij 't behoeven,
Hij troost ook in 't bedroeven.

Wat God doet, dat is welgedaan;
Zijn trouw blijft mij ten hoede;
Zijn liefde doet geen kwaad ontstaan,
't Werkt alles mee ten goede;
Als God mij leidt,
Zal 'k wel bereid
Mijn hoogst en reinst verlangen
In eeuwigheid ontvangen.

Dit gezang wordt gezongen op de wijze van Gezang 105 in ons Gezangboek en is onder No. 197 opgenomen in de Vervolgbundel op de Evangeliese Gezangen, 1869.

V. B.

KERKDIENSTEN VAN DS. J. VAN BELKUM.

18 April te Heidelberg, v.m. 10.30. Br. Ouderling I. B. Bierman, diaken A. H. P. Marais.

25 April Nachtmaal te Chrissiesmeer. Catechisatie begint 20 April a.s.

2 Mei te Heidelberg, v.m. 10.30. Br. Ouderling D. J. J. Strijdom, diaken D. S. Bekker. Avond 7 uur.

9 Mei te Bloemhof, dist. Vrede.

16 Mei te Heidelberg, v.m. 10.30, avond 7 uur. Br. Ouderling J. S. Smit. Br. Diaken J. H. van der Westhuizen.

23 Mei, dienst in de wijk van Br. B. J. Smit.

30 Mei, dienst te Balfour, v.m. 10.30. Br. Ouderling P. D. Bekker en M. N. J. van Nieuwenhuise. Br. Diaken H. G. Brits.

P.S.—In de opgave in het Maartnummer is een fout gemaakt met het Nachtmaal te Chrissiesmeer.

Nachtmaalsviering is op 25 April. Catechisatie begint 20 April, zoals nu verbeterd is.

De gemeente Chrissiesmeer gelieve hierop te letten.

V. B.

Darwin op zijn sterfbed.

Onlangs is deur Lady Hope 'n merkwaardige mededeling gedoen oor die sterwe van Darwin, die grondlegger van die evolusieleer. Sij vertel dat Darwin op kussings gesteun in sij bed gesit het, en sij blik laat gaan oor die lieflike landskap daar buite, waar die son net ondergaan. Hij, die man van die evolusie, lees in **die Bijbel.** Lady Hope maak toe 'n toespeling op die sterk op:nies, deur baie geleerdes uitgespreek, oor die skepping en sij grootheid, en dan oor hulle behandeling van die eerste hoofstukke van die Boek Genesis. Darwin het baie terneergeslaan gekijk, en sij vingers het hulle senuweachtig heen en weer beweeg, en 'n blik van sielsangst het oor sij gesig gekom, toe hij sê: Ik was 'n jong man met ongevormde ideeë. Ik het vrage en veronderstellings opgewerp, terwijl ik mijself gedurig alles afgevra het; en tot mij verbasing het die idee hulle soos 'n lopende vuurtje versprei. Die mense het daar 'n godsdiens van gemaak.

Met vurige geesdrif het die ou geleerde gepraat van die "grootsheid van hierdie boek." En hij smeek vir sij besoekster, Lady Hope, om uit te gaan en die mense te versamel en vir hulle Christus Jesus te predik.

So was die sterfbed van die man, wat in eerste instansie die stoot daartoe gegee het, dat die moderne wêreld tot op so groot hoogte godsdiensloos geword het, die gevolge waarvan ons in die afgelope jare so bitter ondervind het en nog bitterder gaan ondervind.—Die Brandwag.

UIT ANDERE BLADEN.

In de laatste tijd is in vele zuidafrikaanse dag-, week- en maandbladen geschreven over het dwaze, verouderde en door vreemden ingevoerde eksamenstelsel in ons onderwijs. Onder anderen schreef hierover ook P. G. J. M. in "Hiervan en Daarvan" in de Kerkbode van 26 Februari 1920. Hij spreekt vooral over de dwaasheid van het Matrikulatie-eksamen, dat oorzaak is dat elk jaar 50 uit 100 huisgezinnen worden teleurgesteld, omdat een zoon of dochter niet slaagt. Hij merkt terecht op welk een verlies van kracht, moed, tijd en geld dit dwaze eksamen veroorzaakt. Maar wat helpt het? Het grootste deel der onderwijzers, zeer vele ouders en ook de Departementen van Onderwijs willen allen dit eksamen afgeschaft hebben, ja meer, zij willen van de andere eksamens ook heel wat schrappen. Geen wonder! Op een mij bekende school, die 27 Januarie is begonnen, moesten de leerlingen van 22—26 Maart eksamen schrijven. Zij hebben dus in dat eerste kwartaal slechts 7 weken les gehad, want na het eksamen wordt er niets meer gedaan in de regel. De onderwijzers zijn moe van het korrigeren, de kinderen van het schrijven en willen huistoe.

Welk een pure onzin.

Ofschoon iedereen die onzin voelt en inziet, blijft dit systeem maar doorgevoerd worden!

Zullen de ouders zich niet er tegen verzetten? Zullen de onderwijzers ook niet doen verstaan, dat dit systeem zo spoedig mogelik moet worden opgeruimd?

Wij weten de jonge onderwijzers en professoren zij allen ten gunste van afschaffing van vele van die onnodige eksamens. Waarom moeten wij er dan mede opgescheept blijven?

In het Gereformeerd Kerkblad komt een stuk voor, overgenomen uit de Nieuwe Rotterdamse Courant, over de danswoede in Engeland en de aanpassing daaraan van de kerk. Wij nemen daaruit het onderstaande over:

Iedere Zaterdag is er te Londen tegenwoordig kerkelike dienst in de Stepney Central Hall. De geestelike, Rev. F. W. Chudleigh, deelt daarover aan de "Daily Chronicle" mede: Gedurende de dienst, die anderhalf uur duurt, vertonen wij films op het doek (als in een bioskoop). De psalmen worden ook gezongen en dat met grote innigheid van mooie lichtplaten. Besloten wordt met 'n korte Evangelie-toespraak, welke ook op het doek vertoond wordt. Volgens mijn inzicht gaat niets aan de geest van het werk verloren door het winnen van populariteit.

Rev. John Green, predikant van St. Luke's kerk in Norwich, diende dezer dagen het verzoek in om toestemming tot het geven van danslessen in de zaal van zijn kerk.

In een onderhoud van een der dagblad-schrijvers zeide hij: "Als de kerk niet zorgt voor dansen onder g o e d e voorwaarden, dan zal de duivel de dans gaan gebruiken voor zijn eigen doeleinden."

Terwijl zijn echtgenote voor de kantien zorgt, heeft mnr. Green zich laten inwijden in de geheimen van wals en jaz (dansen).

"Ach, hoe is het goud zo verdonkerd," zou Jeremia roepen.

Verbeeldt U, lezers, de kerk moet zich gaan aanpassen aan de heidense wereld, om mensen te behouden. Ik denk, Satan lacht lekker over dit aanpassingsvermogen van de engelse kerk aan de wereldse vermaken.

Wij lezen in de "Kerkbode" van 18 Maart 1920:—

"Eergisteren werd van Johannesburg aan Generaal Smuts als volgt getelegrafeerd:

Het gehele Kongres der Mannen Zendingbond, bestaande uit 17 predikanten, 3 zendelingen en 64 manslidmaten uit 35 gemeenten van de Verenigde Kerk, bidt God vuriglik en zal blijven bidden, dat ons geliefd, doch helaas reeds te lang van elkander gescheurd volk tans toch herenigd mag worden. Wij zien in de uitslag van de algemene verkiezing de hand des Heeren. Hij gebruikt het om ons volk van een wisse ondergang te redden. Hij make bergen vlak en zeeën droog voor U en andere voormannen van ons volk. Wilt gij dat zelfs ons nageslacht U zal danken, hier is tans uw gelegenheid.

Gelijkluidend telegram wordt aan Generaal Hertzog gezonden."

NACHTMAAL TE HEIDELBERG.

Op 3 en 4 April hadden we ons Nachtmaal. Van Dinsdag, 30 Maart af werden 40 jonge mensen voorbereid voor de aanneming, die plaats vond Vrijdagmiddag. De invloed van geregeld en beter Zondagschoolbezoek en ook van geregeld schoolonderwijs was zeer merkbaar; er was meer verstandelike, bij enkelen ook meer geestelike ontwikkeling.

Vrijdagavond werd dienst gehouden en het sterven van de Heer als zoenoffer voor de zonde herdacht.

Voor de Zaterdagnamiddag (voorbereidingsdienst) en Zondagvoormiddag (Nachtmaalsdienst) was Ds. P. J. Ebersohn van Oost-Rand overgekomen, die ook de kinderdienst waarnam. De gemeente heeft met grote aandacht geluisterd naar de prediking van deze leraar. (Math. 22: , Voorbereiding, en Johannes 5 : , Avondmaal), die gemoedelik en ernstig sprak. Hij wees er op, hoevelen de nodiging van Christus verwaarlozen, en verder ook wat het zegt, gezond te wezen naar de ziel en wie de geneesheer is, ook wat van de gezonde verwacht wordt.

De dankzegging en doopdienst, alsook de avonddienst, werd gehouden door onze plaatselike leraar. 40 Kinderen werden gedoopt, en in de avonddienst werden als Br. Ouderlingen bevestigd: L. J. Labuschagne, P. T. van Zjil, J. S. Smit, D. J. Strijdom, J. Robinson, G. R. J. Grové; en als Diakenen: A. J. van Jaarsveld, G. J. Crowther, A. C. Botha, B. Snijman en A. N. P. Marais.

Vrijdagavonds kollekte werd bestemd voor de melaatsen.

Moge de Heere Zijn zegen geven op deze Nachtmaalsviering.

NACHTMAALVIERING TE ZWARTRUGGENS.

Op 3 en 4 April, 1920, werd Nachtmaal gevierd in de Nederduits Hervormde kerk te Zwartruggens. De opkomst van de gemeente was zeer goed: 91 wagens en 24 karren. Ds. Ennis, van Klerksdorp, was ook overgekomen om te helpen met de diensten. De gemeente bedankte hem voor zijn werk en diensten. Ds. Ennis las Mattheus 26 van vers 17 op Zaterdagavond, tekstwoord vers 22 tot 25. Zondagmorgen Mattheus 26, van vers 22 af. Tekstwoord vers 27 en 28.

Op Zondagavond nam Ds. Kühn het woord uit de Heidelbergse Katechismus.

F. J. N.

MAQUASSIE.

De 3de en 4de April hadden wij weer Nachtmaal alhier. De opkomst was zeer goed. Wij hadden ook een kleine bazar om onze lopende uitgaven te dekken. Als men in aanmerking neemt 't kleine beetje goed wat gekollekteerd werd, dan is dit 'n wonder dat dit beetje vee, beesten en koek de som van £500 opgebracht heeft; dit heeft weer veel moed gegeven voor de toekomst.

Vrijdagavond preekte Ds. Strijdom over de mens als mens en de mens als kristen, wat een diepe indruk maakte op allen.

Zaterdagmiddag voorbereiding en verder alle preken waren vol vuur en diepe indruk. Ik hoop dat er vele goed beploegde akkers klaar gemaakt waren, en dat die akkers ontvankelik waren en zij vruchten zullen voortbrengen.

Het word hier bij ons ook al droog. Wij zien al weer met verlangen uit naar regen. Het zou goed zijn als wij net zo'n regen krijgen als wat onze Nachtmaalsviering was.

Ons volgende Nachtmaal is bepaald op de eerste Zondag in Juli aanstaande, wanneer wij hopen weer zo'n goede opkomst hier te zien. Onze leraar zal van nu af veel te doen hebben, want ook de gemeente Wolmaransstad moet hij nu bedienen. Die gemeente is met de onze geamalgameerd, daarom zal het zeer goed wezen als hier bij onze kerkeraad een dienstregeling kan plaatsvinden, zoals Ds. v. Belkum dit op Heidelberg heeft.

Op de laatste Zondag van deze maand zi de Westelike Ring te Wolmaransstad. Dan hoopt schrijver dezes ook daarheen te gaan om weer ou-
schrijver dezes ook daarheen te gaan om weer ou-
de bekenden te zien. Dit is maar een kort verslag, maar ik hoop dat 't iets is voor de koerant.

T.

KERKVIERING TE JOHANNESBURG.

De eerste dagen van de maand April werden door deze gemeente als Christelike feestdagen in de kerk gevierd.

Op Goede Vrijdag was er 's morgens kerk, maar er was dien dag ook de grote landbouwtentoonstelling en daar trokken de meeste mensen heen, zodat er misschien meer duizenden van mensen op de tentoonstelling waren dan enkele mensen in de kerk, want volgens de koeranten waren er niet minder dan veertig duizend (40,000) bezoekers.

Dien avond werden 25 nieuwe lidmaten aangenomen op belijdenis des geloofs. Op Zaterdag bij de voorbereidingsdienst werden zij bevestigd en

aan de gemeente voorgesteld, bij welke gelegenheid de kerk vol was.

Ook de diensten op Zondag waren zeer goed bezocht, behalve in de avond toen het regende.

De Broeders A. S. Scholtz, J. J. Heyneke, J. C. Brits, M. P. D. Everts, en S. Z. Buitendag werden als Ouderlingen bevestigd en de Broeders I. M. Potgieter, G.A.F. Mulder en A. J. K. Erasmus als diakenen.

Aangezien er elke maand kinderdoop is wat het getal, dat nu gedoopt werd niet buitengewoon groot, n.l. elf.

Al de diensten werden geleid door de plaatselike leraar, Ds. Brandt, die zijn teksten koos uit de Lijdensgeschiedenis en het verhaal van den Paasch morgen.

DRIEFONTEIN, GROOT MARICO.

1 April, 1920.

Aan die Redaksie van die Hervormer.

WelEerwaarde heer,—Vergun mij a.u.b. 'n plekkie in die Hervormer. Ik wil net 'n paar woordjies seg aan mij mede-broeders en susters.

Ik wil nie juis ander mense leer wat hulle plig is teenoor ons kerk en teenoor God, maar ik meen dit is ons plig waar ons merk dat daar doodsheid is, om mekaar 'n bietjie moed in te praat en optebeur.

Broeders en susters, soos julle weet is al lang gelede 'n voorstel gekom om 'n fonds daar te stel namentlik die Oom Sarel-fonds, en met verbasing het ons gemerk dat die bedrag nog maar klein is, en dan vra ons, waarom moet die Hervormde kerk so swaar krij? Is die fout nie bij ons nie? Waar is die gewers en geefsters? Die fonds blij klein en tot skaamte van ons Hervormers.

Nou is daar weer 'n Koomans-fonds geopen. Sal ons als kinders van die Voortrekkers, wat met veel moeite en ellende te kampe had, en vir ons met Gods hulp die kerk wat ons o, so dierbaar is, nagelaat het, vandag gaat prijs gee? Broeders en susters, ik kan dit nie glo nie. Tog lijk dit partijkeer so, want tot mij verbasing het ek gelees dat Ds. Vermooten sê sommige Ouderlinge het die lijste blank teruggestuur.

Mede-Broeders, vra tog die lijste terug hoe eerder hoe beter, want as dit so gaan, gaat ons kerk. Laat ons die mure van Jerusalem bouw en die God des Hemels sal ons dit doen geluk.

Aan die Ouderlinge wil ik net sê, als julle ledemate onwillig is, wees dan self nie onwillig nie, maar teken met uw diaken na vermoge of selfs bo vermogen, en ik is seker die gemeente sal volg; waar 'n wil is, is ook 'n weg.

Als ons net vir 'n oomblik gaat denk hoe was dit met ons kerk gestel vijftien jaar gelede en waar staat ons nou, behoort ons harte dan nie met dankbaarheid vervul te wees nie? God het ons deur diepe water gelei en nou dat ons op die wal staan, sal ons nou omkijk en weer die water ingaan en selfmoord pleeg? So swak is ons Hervormers seker nie.

Laat ons ons hande diep in ons beurse plaas en mildelik gee vir die saak waardeur Gods naam verheerlik en ons kerk gered word, dan is ik seker Gods segen sal op ons rus en inplaas van £15,000 sal dit seker £25,000 wees met Juli, 1920.

Laat Juli 1920 tog as die dag in ons kerkgeskiedenis staan waarheen ons nageslag kan terugwijs met trotsheid en dankbaarheid dat hulle vaders en moeders hulle kerk vir altijd gered het. Wat die opleiding van ons jong predikante betref, dra ook nie mij goedkeuring weg nie; ik wil hê ons moet op eie bene staan, maar as ons met sulke slap hande te werk gaan sal ons nooit op eie bene staan. Maar wat doet ons predikante tog eientlik? Is hulle voorstanders om selfstandig te word, of laat sommige die saak maar koel? Ds. Vermooten het ons Marikojaners maar goed gespan in sij preke, maar ons is dankbaar en ik vertrouw Marico sal goed bijdra.

Met die beste wense vir ons kerk, uw mede-Broeder,

S. J. JOUBERT.

OOM SAREL-FONDS.

In de opgave van Maart is 'n fout gekomen, die de opmerkzame lezer zeker in het oog is gevallen. Wanneer men de getallen optelt zoals zij daar staan komt men tot een bedrag van £417 9s., terwijl er onder staat £410 14s. Die fout ontstaat, omdat de gevers op de lijst van Br. Vorster tweemaal zijn opgegeven, n.l. eerst het gehele bedrag van de lijst, £6 12s. 6d., en daarna de gift van ieder bizonder.

Verder kwam niets in, dan een bijdrage van een broeder, die later zal worden opgegeven.

Bij voortduring wordt deze kollekte aanbevolen.

OOM SAREL.

J. A. STRAUSZ.

VAN DE ZIELZORG.

De volheid en de kracht zijner gedachten, de rijkdom der betrekkingen, in welke hij het Woord Gods tot het leven stelde, kwam aan het licht in de trouw, waarmede hij zielzorg oefende. Hij liet zich, zoals boven is medegedeeld, niet alleen in met "Stalvoedering". Bij zijn ambtelike bezoeken viel er ook altijd iets af voor de zielzorg. Of hij onderweg iemand afhaalde, of wel in een huis binnenging, of hij bij een doopgelegenheid onder de gasten zat en dan stil naar een oud moedertje heenging, of naar een zieke knecht, kortom overal had hij een goed woord. Hij ging niet heen, zonder als een goede dokter, iets goeds, iets dat aangreep voorgeschreven te hebben. Dat ging in lange gesprekken, of ook in korte pakkende gezegden. Dit zal duidelik worden uit wat volgt. Hij greep aan waar God hem iemand zond, hetzij op pad, of in de biechtstoel. Vooral zijn biecht was een grote zielzorg. Het was hem heilige ernst, de mensen te brengen tot een gezegend genieten van de Heiland, onwaardigen te verbrijzelen, maar ook de treurenden te troosten.

Voor die laatsten vooral had hij een goed woord. Eens moest hij aan een stervende het Avondmaal brengen. Onder een vreselike sneeuwstorm ging hij het verre pad op. Geheel zonder kracht en doodmoe kwam hij, daar hij soms diep in de sneeuw wegzonk, bij een plaats aan en vroeg om een stuk brood met boter en een weinig wijn. Dadelik zegt Strausz, "was ik versterkt, ik bemerkte terstond een kracht, die mij het leven teruggaf, zodat ik verheugd verder kon gaan. Zie zo is het ook met het Heilig Avondmaal. Wie zonder kracht komt, zal ook aanstonds een versterking krijgen.—Maar ik wil de bekommerden onder U niet afschrikken, die ten slotte geloven, wanneer zij niet dadelik sterkte en kracht ontvangen, dat zij het Avondmaal onwaardig genomen hebben. Neen—zo niet. Het Avondmaal is een geneesmiddel. Die het als een kranke neemt, ondervindt niet altijd terstond de kracht dat hij zijn bed kon opnemen en heengaan, maar de zieke geneest langzaam, past op voor alles wat verboden is en ook voor invallen, waagt zich niet te vroeg naar buiten en de kracht van het geneesmiddel maakt hem langzamerhand gezond. Zo is het ook met het Avondmaal."

Tot iemand, die bekommerd was, dat hij de zonde (de lastering) tegen de Heilige Geest had begaan, zeide hij: "Echtbreken in de volle zin van het Woord kan slechts hij, die werkelik in de echt staat en getrouwd is: anderen kunnen wel op een andere wijze tegen het zevende gebod zondigen, maar niet op die manier. Gelijk echtbreuk de echt, zo onderstelt ook de zonde tegen de H. Geest de wedergeboorte. De dood is voorafgegaan door het leven. De doden kunnen zich niet tegen en aan het leven bezondigen, maar alleen de levenden."

Onder vier ogen maakt men zich zijn beste vrienden maar ook—zijn bitterste vijanden. Ook Strausz heeft dat ondervonden. Maar dan krijgt men ook wanneer men elkaar in de ogen ziet en in het hart leest, de goede gedachten.

Eenmaal zat hij in de consistorie en was op het punt het Nachtmaal uit te delen, met de hulpprediker. Onder het gezang der gemeente overviel hem plotseling een verschrikkelik beven. Als de hulpprediker verschrikt opsprong en hem vraagde: "U wordt toch niet ziek?" antwoordde hij, de onwaardigen doen mij zo beven."

* * *

Zijn schoenmaker mat hem eens een paar nieuwe stevels aan, en vertelde hem onderwijl, hoeveel zegen hij de laatste maal van de oude Heer onder de laatste preek gehad had en hoe die hem ter harte was gegaan. Juist nu was hem voor de eerste maal de liefde van de Heiland duidelik voor ogen gekomen en had hij zijn ellende erkend. Hij had dan ook om genade en vergeving gebeden, die hem ook rijkelik was gegeven. De Heiland had hem ook de kracht geschonken, om een nieuw leven te beginnen en hij verzocht nu de leeraar, hij zou aan hem denken en ook medebidden, dat dat vonkje niet weer dood ging. "Ja," zeide Strausz, "dat zal ik zeker doen, want ik heb daarbij zelf het grootste profijt. Want nu zult ge mij zeker veel betere stevels maken als toen gij nog een dode heiden waart." De schoenmaker zal daarbij zijn leeraar zeker wel met grote ogen aangezien hebben. Dat deze echter de spijker op de kop heeft geslagen, is ook duidelik.

* * *

Eens liet hij op het grote pad zijn wagen stil houden en riep een man, die kolen reed toe: "Hoor eens, gij rijdt verkeerd! Uw vader was een Sabbathschender, en ook op een Sabbath in de dood gereden. Uw grootvader, die veertien dagen vroeger op een Zondag dood gereden werd, was ook een Sabbathschender. Gij zijt het ook. Ik heb U, uw vrouw en uw kinders gewaarschuwd, en ook voor U gebeden. Daarop hief Strausz met betraande ogen zijn gezicht naar de hemel en bad: "Here Jezus, laat die man toch niet in de verdoemenis lopen, wanneer Satan sterk genoeg was, om U e e n jonger te ontrukken, dan zijt gij toch zeker ook sterk

genoeg om de Satan—deze man—te ontrukken." Met een diepe blik zag de man zijn wenende en biddende zielzorger aan.

* * *

Het viel hem zwaar, dat de mensen, die in ziekte om hem gezonden, en die hij in de zwaarste stormen bezocht en soms ook met het Nachtmaal verkwikt had, de Heer zo snel vergaten. Ik weet wel, hoe het komt dat men bij levensgevaar zo snel om mij sturen. Ze zijn bang voor de dood. Maar wat ziet een christen, wanneer de dood komt? Luther zegt: hij ziet een opgezadeld paard, waarover de ruiter zich verblijdt en waarvoor hij niet bang is!" Wat ziet een zondaar? Levensgevaar, hellegevaar, duivelsgevaar." Dan roept men, loop, loop naar de predikant, dat hij komen moet, alsof de leeraar een wonderdoener was, die de ladder naar de hemel altijd met zich neemt in de gemeente en dan bij ieder op zijn bed zet, om zich daarvan naar goedvinden te bedienen. Ach gij bedenkt niet, dat ik die lange, lange ladder niet dragen kan, dat de bergen te steil zijn, en dat ik ook aan de stervenden, ook wanneer ik de ladder opzetten kon, de kracht kan geven, om daarbij op te klimmen.

* * *

Eens had hij zich moeg gepredikt, en in de namiddag wilde de kinderkerk niet goed op gang komen. En toch besprak hij juist het gebed, een van zijn onderwerpen, dat hij voornamelik en met liefde met de kinderen behandelde; hij wilde zo gaarne van de noodzakelikhend van het bidden spreken. Maar, zoals gezegd, er kwam geen leven in zijn onderhoud met de kinders. Hij hield een ogenblik op. Toen begon plotseling een klein meisje hard te schreien, zo hard, dat het door de kerk heen gehoord werd. Verwonderd vraagt Strauss naar de oorzaak. Met tranen in de ogen zegt het kind: "Ach, mijnheer, vergeef me, maar ik kon het niet uithouden; het doet toch te zeer." "Wat is er dan," vroeg Strauss. "Ach, U hebt mij in gedachten zo in de arm geknepen," en daarop toonde het meisje de blauwe plekken op haar arm. "Maar waarom zijt ge niet stil gebleven " "Ik kon het niet meer uithouden, ik moest schreien." Daarop zeide Strauss lachend: "Ziet ge wel, wij moeten schreien, wij moeten bidden. Wanneer wij door een kruis worden aangegrepen en door lijden, en iemand zou U de mond willen dicht houden, dat zou toch gruwelik zijn, niet waar? Wie kan ons bidden en schreien beletten?"

Daar zag hij een zeer oude man midden onder de kinderen zitten luisteren. "Zijt gij ook hier," zo sprak Strauss hem aan. "Hoe gaat het U." "Ook goed." "Gij hebt immers aan uw zoon uw plaats overgegeven en Uzelf met uw levensrecht tevreden gesteld " "Ja, mijnheer de predikant." "Gij leeft in goede vrede met uw zoon en zijn vrouw?" "Ja, Gode zij dank." "Maar," vroeg Strauss een weinig zachter sprekend, maar toch zo dat de gehele vergadering het horen kon, "ik heb wel gehoord dat uw kinders alles voor U doen, wat gij begeert, maar uw zoon en zijn vrouw spreken nooit een woord met U en uw oude vrouw." "Heer pastoor," zeide de boer, tot in zijn nek rood wordend, "dat hebben slechte mensen U gezegd, dat is niet waar." "En toch heb ik het gehoord," zo ging Strauss voort, "dat hij alles, wat hij in uwe ogen leest, uit liefde voor U doet, alleen hij spreekt nooit met U." "Mijnheer, ik zou in dat geval wensen, dat ik zo diep onder de grond lag als ik er nu boven ben: en wanneer zij ook duizend maal alles voor mij doen, wat zij in mijn ogen lezen, maar niet met mij spreken, dan wil ik liever dood zijn." "Nu," zei Strauss, "lieve kinders, daar hoort ge het nu: onze lieve Heer wenst, geloof ik, liever dood te zijn, wanneer wij niet tot Hem spreken en bidden." Daarna wendde hij zich tot de oude man, gaf hem de hand en zeide: "Gij hebt het goed verstaan waarom ik zo deed als sprak uw zoon niet meer met U. Neen, groet hem en zeg hem, dat ik hem zeer lief heb, omdat hij nog met U spreekt als een kind met zijn vader." Op die manier hebben beide, de oude man zowel als de kinders, goed verstaan hoe men als een kind Gods altijd moet bidden.

Strauss had een oud Latijns gebedenboek en bad zeer gaarne latijns, en zong ook gaarne kerkliederen in die taal. Daaraan zich vastknopend, zeide hij eens tot zijn kinderen in de katechisatie: "Aan de lieve God kunt gij alles zeggen, hoe het U om het hart is. Gij meent wel, dat gij met de lieve God Hoogduits (hoog Hollands ook) moet praten, maar dat is geheel niet nodig! Spreek maar plat-Duits (Afrikaans), hij verstaat U heel goed. Ik bid dikwels in het Latijns. Dat verstaat Hij ook zeer goed. O, kinders, wij hebben een diep en grondig geleerde Heere."

Iets over het huwelik en uit huwelikspreken.

Zijn trouwpreken, die alle in huis gehouden werden, waren eigenlik kinderpreken voor de bruidsparen. De hartelikheid, het vragen afgewisseld met zingen, maakte op de mensen zo een diepe indruk, dat zij voelden dat een mens hen de kostelikste uitzet bracht, en was oneindig meer waard als die hoog opgeschroefde trouwpreken, met allerlei buigingen voor de "Heren Bruidegoms en de Juffrouwen Bruiden." Wij geven hier zulk een paar gedachten.

* * *

Wij spraken eenmaal over een christen-bruidegom. In de voorgaande herfst was de bruid gestorven, en als nu het voorjaar kwam en wij samen naar het kerkhof gingen, spraken wij bij het graf van de bruid over de dood van de bruidegom die ernstig ziek was. "Ja, ja," zei Strauss, "ziet ge, mijnheer de hulpprediker, de bloemen op het graf beginnen waarlik al te bloeien. Zij is veel eerder naar bed gegaan dan haar bruidegom. Nu maakt zij haar kamertje mooi en legt een mooie g‹ de deken op haar bed. Ik geloof, daar boven in de stad zal haar bruidegom ook spoedig gaan slapen; men zal hem hierheen dragen en onze oude Susanna (de grote klok in de kerk) zal hem een mooi wiegelied zingen en niet stil worden, totdat men hem naast de bruid op het bed gelegd heeft."

Hoe fraai, hoe teer, hoe kinderlik.

* * *

Tot een jong paar zeide hij eenmaal bij hun huwelik: Het is zo de manier in de wereld, dat een bruidspaar van hun vrienden geschenken ontvangen. Omdat ik nu ook een goed vriend van U ben, wil ik U ook wat voor uw huishouding geven. Dat is het spreukje: "Bid en arbeid, dan helpt God altijd." Gij hebt U daar, zeide Strauss tegen de bruidegom, een mooie bruid uitgezocht, mijn zoon, en het schijnt mij toe, dat zij een kind van ordentlike ouders is, mijn zoon, en het bevalt mij ook, dat zij haar Bijbel onder haar arm heeft en dat zij leestekens daarin heeft liggen. Gij hebt uw Bijbel gelezen, mijn kind, en zult dat nu ook wel verder doen. Nu wil ik ook een leesteken bij de bovengenoemde spreuk leggen, n.l. wat gij leest, 1 Thess. 5, 16: "Verblijdt U te allen tijd en bidt zonder ophouden." De dwaze mensen willen altijd het eerste en niet het laatste. Maar wanneer gij altijd bidt, zult ge ook altijd U kunnen verblijden. Gij moet werken, alsof geen bidden U zou helpen en bidden, alsof geen werk U zou ten nutte komen. Wanneer het met U niet goed gaat, dan weet ge, waar ik woon, en wij zullen het dan wel uitvinden bij wie de schuld is, bij U of bij de Heer. Gij hebt U een nieuw huis in orde gebracht en nu zou ik gaarne willen weten, hoe het ingericht is. Er ontbreekt zeker niets, geen provisiekamer, geen kombuis, geen kelder. Maar wat het gewichtigste is en niet mag ontbreken, is het bidaltaar. Waar dit is, zal er in de broodkast nooit iets ontbreken. Is het altaar vol gebeden, dan is de kast vol brood. Daarom bidden. Weg ook met elk gebed, waarbij gij U niet kunt verblijden, en weg met alle vreugde waarbij gij niet bidden kunt. Ja, ik zeg, verblijdt U onder het bidden. Ook de Psalmen, die uit de diepte roepen, zijn liederen in een hoger koor. En het angstgeschrei van het hert, Psalm 42, is ook een vreugdegeschrei. Maar daarom zult gij ook werken. Als God Adam in het paradijs geplaatst heeft, wilde hij geen luie Adam hebben. Ook de hulpe zou mede-arbeiden. Een paradijs zonder arbeid zou een stukje "hel" wezen. Het huwelik van Adam en Eva was wel in het paradijs gesloten, maar werd buiten het paradijs geleefd. Maakt U zelfs niets wijs en laat U ook door anderen niets wijs maken. Er zijn niet alleen paradijsdagen. Maar zo gij rechte kinderen Gods zijt, dan kunt gij al het lijden van de tegenwoordige tijd als reeds voorbijgegaan, en alle tegenwoordige zaligheid als reeds tegenwoordig betrachten en dan wordt uw huwelik, hoewel ook niet in het paradijs gesloten, daar toch besloten en ten einde gebracht.

* * *

Een paar dagen later werd een schaapwachter getrouwd. Daar begon Strauss te spreken van de heerlikheid van het herderswerk en schilderde eerst de Aartsvaders, daarna David en ten slotte zichzelf, die toch een herder was, en noemde zich een ambtgenoot van de bruidegom en prees zijn leven en blijdschap als herder. "Nu hebt ge, waarde kollega, een schaapke meer in uw kudde, dat gij wel goed zult oppassen en verzorgen. Uw andere schapen behoren van mensen en gaat er een verloren, dan moet bij het betalen. Gaat de ziel uwer vrouw verloren door uw schuld, dan zal de Heer het van uw hand eisen. Ik ben ook blijde dat gij een herder zijt en dus ook veel tijd hebt om achter uw schapen in het veld te kunnen lezen en met de Bijbel te kunnen omgaan. Ge weet nog wel, dat het bij de aanneming U zwaar was om te leren, maar nu kunt ge dat inhalen. Toen David achter zijn schapen stond, is hem de tijd nooit te lang geworden en ik denk, hij heeft dikwijls zijn schrijftafeltje voor de dag gebracht en Psalmen gedicht,

zoals Ps. 23. Kent gij die Psalm? Zeg hem dan op.'' De verblufte bruidegom kende hem niet, en daarom kreeg hij de opdracht om na de bruiloft, bij de eerste kerkgang, die op te zeggen. Toen kende hij die voortreffelik.

Maar, niet waar, geachte lezer, welk een mooie trouwpreek, en hoe zoudt gij het gemaakt hebben?

MEDEDELINGEN VAN DE ADMINISTRATEUR.

Almanak.—Er zijn nu enige almanakken teruggekomen; kleine orders kunnen dus weer uitgevoerd worden en verzoek ik dus zo spoedig mogelik de bestelling te mogen ontvangen.

Wetten en Notulen.—De prijs is twee shillings per stuk.

Z.S. Roosters zijn nog voorhanden en kosten 1 pond en 1 shilling per 100 of 2/3 per 10 stuks.

Lesboekje over de Bijbelse Geschiedenis van Dr. v. d. Flier.—Eerste stukje: Oude Testament; tweede stukje: Nieuwe Testament. Hiervan zijn enige eks. in voorraad, die tegen 5 pennies per stuk worden toegezonden.

De **Prekenbundel** is nu gereed en verkrijgbaar tegen 7/6 per stuk.

De **Hervormer** wacht nog steeds op meer intekenaars; wie brengt de eerste nieuwe intekenaar?

MELAATSEN.

Ook in deze opgave is een fout. Heilbron werd tweemaal opgegeven met 15s. Aan al de kerkeraden, die nog geen kollekte gezonden hebben, is een brief van herinnering gestuurd door de Scriba van de Algemene Kerkvergadering.

Tot nog toe is geen opgave van het resultaat van die brief gedaan, en daarom zal de verantwoording de volgende maand verschijnen.

Voor het kerkgebouw te Pietpotgietersrust is óf niets ingekomen óf geen verslag gezonden.

Het heeft de Heere van leven en dood behaagd van mij weg te nemen door de onverbiddelike dood op 26 Januari 1920, mijn geliefde echtgenote

BEATRIX MARIA CERTRUIDA NORTJE,
Ceboren V. d. Berg,

in de ouderdom van 57 jaar, 2 maanden en 17 dagen, na een smartelik lijden van één maand en 10 dagen. Haar troost was om gedurig met haar verzorgers tesamen te zingen Psalm 42 en Gezang 22. Haar heengaan was zacht en stil op de plaats van Adersdam, distrikt Christiana. 't Lijk werd vervoerd naar haar geboortedistrikt Potchefstroom en begraven op de plaats Rooipoort 50. Br. Ouderling J. C. v. d. Merwe ageerde als koster en regelde de begrafenis. Zes dragers namen de kist tot half weg en liet de koster zingen Gezang 20 vs. 8 en 9; van daar namen de zes kinders het lijk tot bij het graf. De tegenwoordige kerkeraad werd verzocht om 't lijk in het graf te laten zakken. Hoe bitter het is, willen wij met de vrome Job zeggen: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd.

De bedroefde echtgenoot,

J. M. C. NORTJE.

Kommissie voor de Inwendige Zending.

Door de Scriba der Alg. Kerkvergadering zijn aan alle kerkeraden lijsten gezonden om deze kommissie in staat te stellen haar werk te beginnen.

Mogen wij hopen op goed werk voor deze zaak.

KWEEKSCHOOLFONDS, £15,000.

Toegezegd	£1390	0	0
No. 27 (afdeling Marico)	10	0	0
No. 29, G. L. Roos, Marico	50	0	0
No. 30, Afd. M. Grobler, Marico	50	0	0
No. 31, Afd. F. J. Naude, Marico	50	0	0
No. 32, Afd. S. J. Botha, Marico	50	0	0
No. 33, Afd. T. F. J. Dreyer, Potchefstroom	50	0	0
No. 34, Afd. T. Joubert	50	0	0
No. 35—39, Gemeentevergadering, Marico	250	0	0
No. 40, J. P. Oosthuizen, Marico	50	0	0
No. 41, D. S. Venter, Eendracht	50	0	0
	£2050	0	0

Alzo

Afd. A. M. v. d. Merwe, Vereniging	£5	3	0
Afd. P. S. v. Staden, Zwartruggens	35	10	0
Afd. J. J. Heynecke, Johannesburg	5	18	6
Afd. J. C. Brits, Johannesburg	7	10	0
Ouderling P. J. J. Basson, Zeerust	5	0	0
Afd. J. C. Coetsee, Marico	16	0	0

Nummers worden later genoemd.

Ontvangen en reeds verantwoord	£255	15	3
Ouderling T. Dreyer	29	13	0
Zuster kerkraad A. Badenhorst, H. J. Dreyer, D. C. L. van Vuren, T. F. J. Steyn, C. Fouche, allen van Potchefstroom, elk £1	5	0	0
Oudl. Jan Oosthuizen, Marico	19	2	0
Oudl. J. C. Coetsee, Marico	5	0	0
Gemeentevergadering, Marico	26	18	0
Oud. I. Joubert, Potchefstroom	25	10	0
Zuster kerkraad, Potchefstroom, I. Joubert	1	14	6

Ds. S. VERMOOTEN.
A. H. KOOMANS.

Potchefstroom, 7 April 1920.

Aan de Redakteur van de Hervormer.

Weleerw. heer,—De inkomsten voor het fonds zijn zeer zwak, zoals blijkt uit de lijsten is het hoofdzakelik de Westelike Ring, n.l. de gemeenten Potchefstroom, Ventersdorp, Marico, enz., die gehoor hebben gegeven aan mijn roepstem. Van de beide andere Ringen is bijna nog niets ontvangen. De tijd wordt zeer kort. Waar blijven de predikanten en kerkraadsleden, die volgens toespraken op de Algemene Vergadering met hart en ziel voor eigen opleiding zijn?

Vertrouwende dat in de eerste weken vele beloften en bijdragen zullen inkomen.

Met dank voor opname,

A. H. KOOMANS, Ouderling.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER MAART 1920.

Weduwfonds. Bijdragen:

	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
Wolmaransstad	2	17	6	2	17	6			
Interest:									
L. P. Fourie	6	2	6						
S. Hugo	4	7	6						
C. C. H. Smidt	8	15	0						
F. R. Berg	5	5	0						
D. A. Liebenberg	3	10	0						
F. L. Tredoux	1	16	0						
				29	16	0			
							32	13	6
Almanakken							5	18	0
Wetten							3	18	0
Notulen							1	10	0
Z.S. Roosters							0	11	0
Preekbundel							1	2	6
Kort Begrip							0	1	0
Beh. Stud. Fonds:									
F. W. C. L. Terugbet.							9	0	0
Hervormer:									
Intekening							6	0	0
							£60	14	0

H. J. L. Th. ROORDA.

GRAF DS. D. v. d. HOFF.

Reeds verantwoord	£41	5	2
Wed. A. Nortje, Potchefstroom	2	0	0
Oud. Ras, Eendracht	1	0	0
Oud. Everts, Vrededorp	1	0	0
Br. L. Erasmus, Marico	0	5	0
Gem. Heidelberg	2	0	0
Gem. Roossenekal	1	7	6
Gem. Chrissiesmeer, per Ds. v. B.	2	10	0
Oud. J. C. Coetzee, Marico	1	0	0
Gem. Marico	12	12	10
	£65	0	6

Ongeveer £100 is nodig. Zijn er nog gemeenten of lidmaten, die iets wensen bij te dragen, laten ze 't toch gouw doen. Ik hoop genoeg in te krijgen, zodat de grafsteen onthuld kan worden op 9 Okt. a.s. (de sterfdag van Ds. v. d. Hoff).

De gevers mijn hartelike dank.

S. VERMOOTEN, V.D.M.

De Pastorie,
Potchefstroom, 6 April 1920.